

τελευταίον άσπασμόν εἰς τόν δυστυχῆ σύντροφόν του, ἤρχισε νά ὀδεύῃ σκεπτόμενος ὁποῖαν δυσάρεστον παραγγελίαν εἶχε νά ἐκτελέσῃ· ἡ ἀποστολή του ἐμελλε νά μεταβάλλῃ εἰς θλίψιν τῆς ἀγαλλιᾶσαις τῶν κατοίκων τῆς ἀρχαίας ἐκείνης ἐπαύλεως.

Ἦν ἡ ἐνάτη ὥρα τῆς ἐσπέρας, ὅτε ὁ Φερδινάνδος παρουσιάσθη εἰς τὸ δρύφρακτον τοῦ πύργου· μόλις δ' ἔλαβε τὸν θώμιγκα τοῦ κώδωνος ἵνα τὸν κρούσῃ καὶ πάραυτα πλείσται φωναὶ ἀνεβόησαν... «Ἦλθεν, ἦλθεν!»

Μετά τινας στιγμᾶς, ὁ βαρῶνος ἔσπευσε πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ αὐτοπροσώπου, ὑπερπληρώσας αὐτὸν διὰ τῶν φιλοφρονήσεων του. Ὁ Φερδινάνδος εἶδεν ὅτι τὸν ἐξελάμβανον ἀντὶ τοῦ Γ... καὶ μὴ ἔχων θάρρος νά εἴπῃ τὸ συμβάν, ἀφέθη νά τὸν εἰσάξωσιν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἦτον ἡ Μαρία.

Τὴν παρετήρησε στιγμιαίως... Ἡ ψυχὴ του ὀλόκληρος ἀνεφλέχθη ἐν τῇ παρατηρήσει ταύτῃ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐσταμάτησαν ἐπὶ τῆς θελκτικῆς νεάνιδος. Αὕτη δὲ ὑψώσασα τοὺς κυανούς καὶ ὑγροὺς αὐτῆς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν ἱππότην ἔφησε νά ἐπανθῇσῃ ἐλαφρὸν μειδίαμα ἐπὶ τῶν χειλέων της, ὥστε διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐδείξεν εἰς αὐτὸν, πιστεύουσα αὐτὸν μνηστῆρά της, ὅτι ἡ θέα του δὲν τῇ ἦτο διόλου δυσάρεστος.

Ὁ Φερδινάνδος ἐσκέφθη ὅτι δὲν ἔπρεπε πλείοτερον νά καταχρασθῇ τῆς ἀπάτης τοῦ βαρῶνου, καὶ μὴ γνωρίζων τίνα τρόπον νά μεταχειρισθῇ ἵνα ἐξέλθῃ τῆς ψευδοῦς θέσεώς του, ἀπεφάσισε νά περιμεῖνῃ εὐνοϊκὴν περίστασιν ὅπως φύγῃ κρυφίως. Μεγαλοπρεπὲς δειπνον ἡτοιμάσθη, μετὰ τὸ ὁποῖον εἰς τῶν συνδαιτυμόνων ἤρχισε νά διηγῆται μῦθόν τινα φαντασιώδη, μεγάλην ἐντύπωσιν προξενήσαντα εἰς τὴν ὁμήγουριν.

Ὁ Φερδινάνδος κατώρθωσε νά γίνῃ ἄφαντος, χωρὶς νά διεγείρῃ τινὸς τὴν προσοχήν.

Μεσονύκτιον ἐσήμαινεν εἰς τὸ ὥρολόγιον τοῦ πύργου, ὅτε ὁ θυρωρὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἔδωκεν ἔντρομος εἰς τὸν βαρῶνον ἑγγραφόν τι, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸ λέγειν του, τοῦ τὸ εἶχε δώσει ὁ Φερδινάνδος.

Ὁ βαρῶνος ἀνέγνωσε τὰς λέξεις ταύτας, γεγραμμένας διὰ μολυβδίδος: «Ἀπέθανον φονευθεὶς ὑπὸ ληστών».

Ἡ φρίκη διεδόθη εἰς τὸν πύργον, ὑπῆρξε δὲ ἔτι πλέον μεγαλητέρα, ὅταν τὴν ἐπαύριον ἔμαθον ἐπιστήμως τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ Γ. Σ...

Ἡ Μαρία πρὸ πάντων ἐθλίβη τὰ μέγιστα. Ἠγάπη ἐκείνον ὃν ἤδη ἔπρεπε νά ἐκλάβῃ ὡς φάσμα.

Ἀπὸ μέρους του καὶ ὁ Φερδινάνδος ἐθέληθη εἰς ἔκρον ἐκ τῆς ὠραιότητος τῆς νεάνιδος, καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἔκαμε νά ἐννοήσῃ τὴν ἀλήθειαν. Οἱ δύο νέοι συνηντήθησαν λαθραίως καὶ συνεννοήθησαν τόσον καλῶς, ὥτε, τέλος, πρῶτον τινα εὐρέθη καινὸς ὁ θάλαμος τῆς Μαρίας.

Παντοῦ ὁ λόγος διεδόθη, ὁ Μαρία ἐγένετο θῦμα τοῦ φάσματος.

Τέλος πάντων, πρὸ τινων ἡμερῶν, κομψὸς τις ἀξιωματικὸς, ὅστις ἦν αὐτὸς ὁ Φερδινάνδος ἀπεκάλυψεν ὅλον τὸ μυστήριον

εἰς τὸν βαρῶνον καὶ ἐζήτησεν εἰς γάμον τὴν κόρην του, ἣν ἀφῆρπασε διὰ νά μὴ τοῦ τὴν ἀποποιηθῇ.

Πρὸς τιμὴν τῆς οἰκογενείας του, ὁ γέρον βαρῶνος ὤφειλε νά συγκατατεθῇ καὶ ἐκτελέσθῃ ὁ γάμος ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Νεαπόλεως, μετὰξὺ τῆς νεάνιδος Μαρίας Κ... καὶ τοῦ Φερδινάνδου Γ...

(ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ)

ΠΡΟΚΟΠΗ ΣΤΕΙΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡ

Στείρος προκομμένος εἶν' ἐκεῖνος τοῦ ὁποῖου ἡ προκοπὴ δὲν γεννᾷ, δὲν παράγει.

Προκοπὴ μέσα σὲ κεφάλι στείρου προκομμένου, εἶναι φῶς ἀπουκάτω σὲ μύδιον ὁ τοιοῦτος εἶναι ἀνωφελὲς εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἴλιγο ὠφέλιμος εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ τὸν ἴδιον, καὶ ἀνάξιος τῆς ἀλληλοβοηθείας τῶν συμπολιτῶν του. Ἀπαντῶντές των, ἡμποροῦμεν νά εἰποῦμε ἀκρίμα στὴν προκοπὴ του Ι». Εἰς δὲ τὸν θάνατό του, νά ἰδοῦμε φῶς τὸ ὁποῖον ἀνωφελῶς ἀνάφθηκε, καὶ ἀναποζήτητα ἐσβύσθηκε· ἐπειδὴ ποτὲ δὲν ἐφώτισε.

Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι ὁ τοιοῦτος προκομμένος δὲν φταίει διὰ τὴν ἀγονιμότητα τοῦ νοῦς του. Ἡ φύσις του τοῦ ἔβαλε τὴν ἀγονιμότητα εἰς τὸ πλάσματό του, καθὼς ἔβαλε καί σε κἄποια δένδρα τὴν ἀκαρπίαν. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ συμμορφόνομε μετὰ τὸ κάμουκα καὶ μετὰ τὸ θέλημα τῆς φύσεως, ὅταν ἀψηφῶ ἐκεῖνα ποῦ αὐτὴ ἔκαμε ἀναξιοψήφιστο.

Ὁ κόσμος ἀδιαφορεῖ εἰς τὰ ὅσα ἔχεις· καὶ σὲ τιμᾷ καὶ σοῦ εὐγνωμονεῖ διὰ τὰ ὅσα δίνεις. Ἡ δὲ ἀγονη προκοπὴ ζῇ μόλις παρατηρημένη στὴν κοινωνία καὶ καταβαίνει βουβᾷ στὸν τάφο, ἄγνωστη καὶ ἀμνημόνευτη. Παρατήρησε τὸν προκομμένον τοῦτον εἰς ὅλας τὰς φάσεις. Εἶναι Θεολόγος; Παντοτινὰ κλεισμένος εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, μέσ' στὴ βαθυὰ του βιβλιοθήκη, διαβάζει ἀκατάπαυστα καὶ πλουτίζει τὸν νοῦν του μετὰ τὴν οὐράνια χωρογραφία, μετὰ τὴν ἀνατομία τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος, μετὰ τὰ ὑπερφυῖ ὅλα... καὶ δὲν μᾶς ἔδωσε ποτὲ μιὰν ἰδέα ἰδική του περὶ τῶν τοιούτων, δὲν ἐδίδαξε ποτὲ οὔτε ἀπ' ἑμβῶνος, οὔτε ἀπὸ καθέδρας, οὔτε ἄλλως πως μᾶς ὠφέλησε.

Εἶναι φιλόλογος; κίονίως καὶ τοῦτος ἐμελέτησε καὶ μελετᾷ τοὺς κλασικοὺς συγγραφεῖς παλαιούς καὶ νέους, Ἑλληνας, Λατίνους, Ἰταλοὺς, Γάλλους, Γερμανοὺς, Ἀγγλοὺς... Τὸ κεφάλι του εἶναι βιβλιοθήκη ὀλόκληρη· μὰ δὲν ἔγραψε ποτὲ μιὰ γραμμὴ, δὲν ἐπρόφερε ποτὲ ἓνα λόγον.

Εἶναι ἐπιστήμων ὅπου δὲν μετέρχεται τὴν ἐπιστήμη του. Τεχνήτης ὅπου δὲν κάμνει τὴν τέχνην του... Ἀές τον, ἀναγνώστη μου, σ' ὅλα του τὰ στάδια τὸν πολυειδῆ, ἀλλὰ παντοῦ ὁμοιον τοῦτον στείρον. Αἶ, πόσο ἔθε' δόσεις νά τόνε πάρης; Μία δεκάρα; Ὡ φίλε μου, ἔξοδ' εἰς καλῆτερα τὴ δεκάρα.

(ἐξ ἀνεκδότου συλλογῆς χαρακτήρων)

1884.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ